

Egy család magánélete és egy korszak története - a Pulszky-levelezést mutattuk be a Széchenyi-könyvesten

2026/09/28



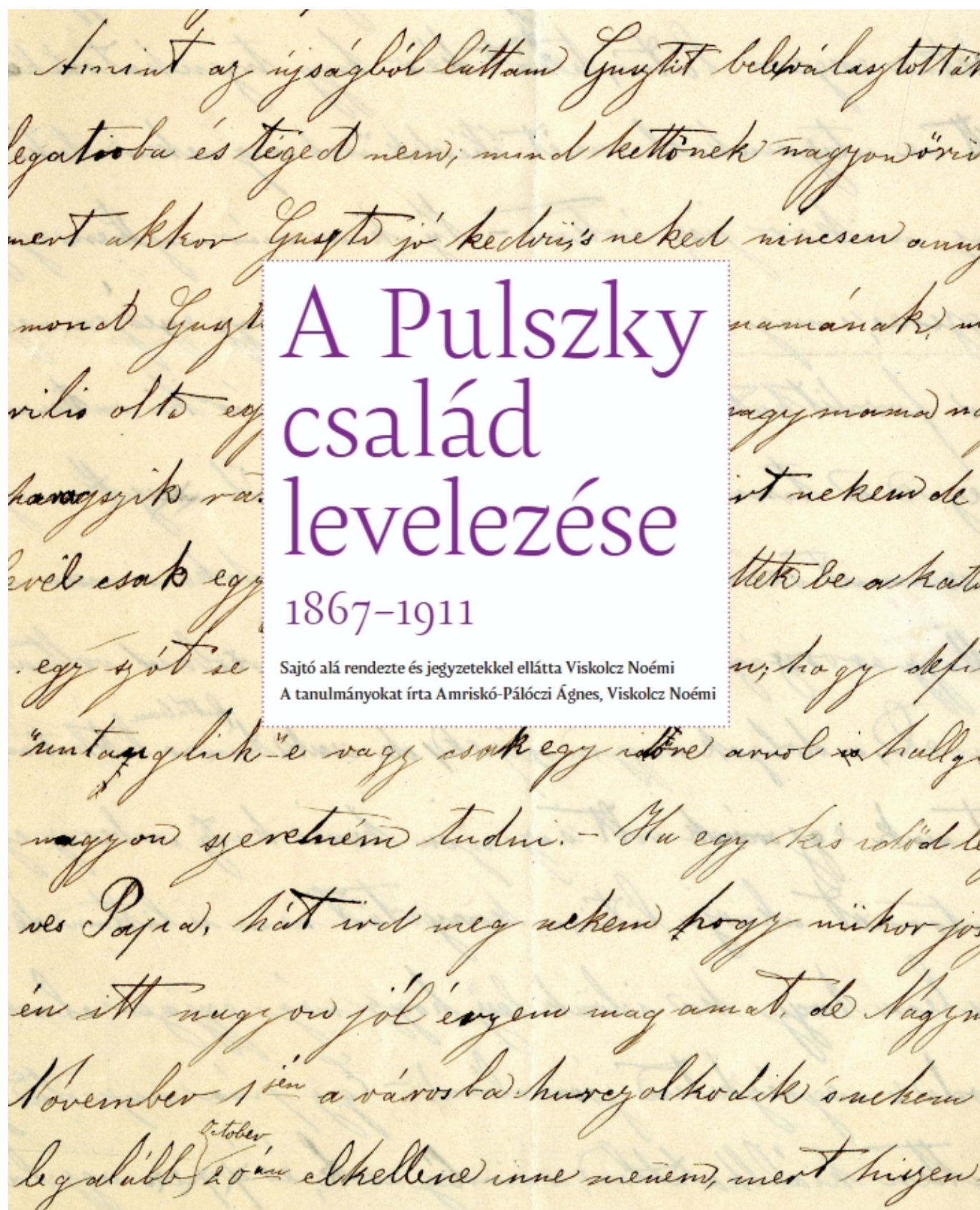
2026. szeptember 24-én *A Pulszky család levelezése 1867-1911* című kötet állt a Széchenyi-könyvestek középpontjában.



[1]

2026. szeptember 24-én *A Pulszky család levelezése 1867-1911* című kötet állt a Széchenyi-könyvestek középpontjában. A 331 családi levelet közreadó kiadvány nemcsak Pulszky Ferenc és gyermekei mindennapjaiba enged kivételes betekintést, hanem a dualizmus kori Magyarország társadalmi, kulturális és tudományos életének számos rétegét is közelebb hozza az olvasóhoz.

A kötetbemutató beszélgetés résztvevője volt **prof. dr. Viskolcz Noémi**, a Miskolci Egyetem Történettudományi Intézetének egyetemi tanára, a kötet sajtó alá rendezője; **Szentesi Edit** művészettörténész, esztéta, az ELTE HTK Művészettörténeti Intézetének tudományos kutatója, valamint **dr. habil. Tóth Árpád**, a Miskolci Egyetem Történettudományi Intézetének egyetemi docense.



[2]A több mint ötszáz oldalas kötetben közölt leveleket **Pulszky Ferenc és négy gyermeke - Ágost, Károly, Polyxéna és Garibaldi** - váltották egymással 1867 és 1911 között. A forrásanyag nem teljes: a családtagok közötti levelezés egy része az idők során elveszett. Éppen ezért a fennmaradt darabok különösen értékesek, hiszen a magánlevelek olyan hétköznapi részleteket és személyes viszonyokat őriztek meg, amelyek a hivatalos forrásokból sokszor nem rekonstruálhatók.

A beszélgetés egyik fontos kérdése az volt, hogy mire használható történeti forrásként egy családi

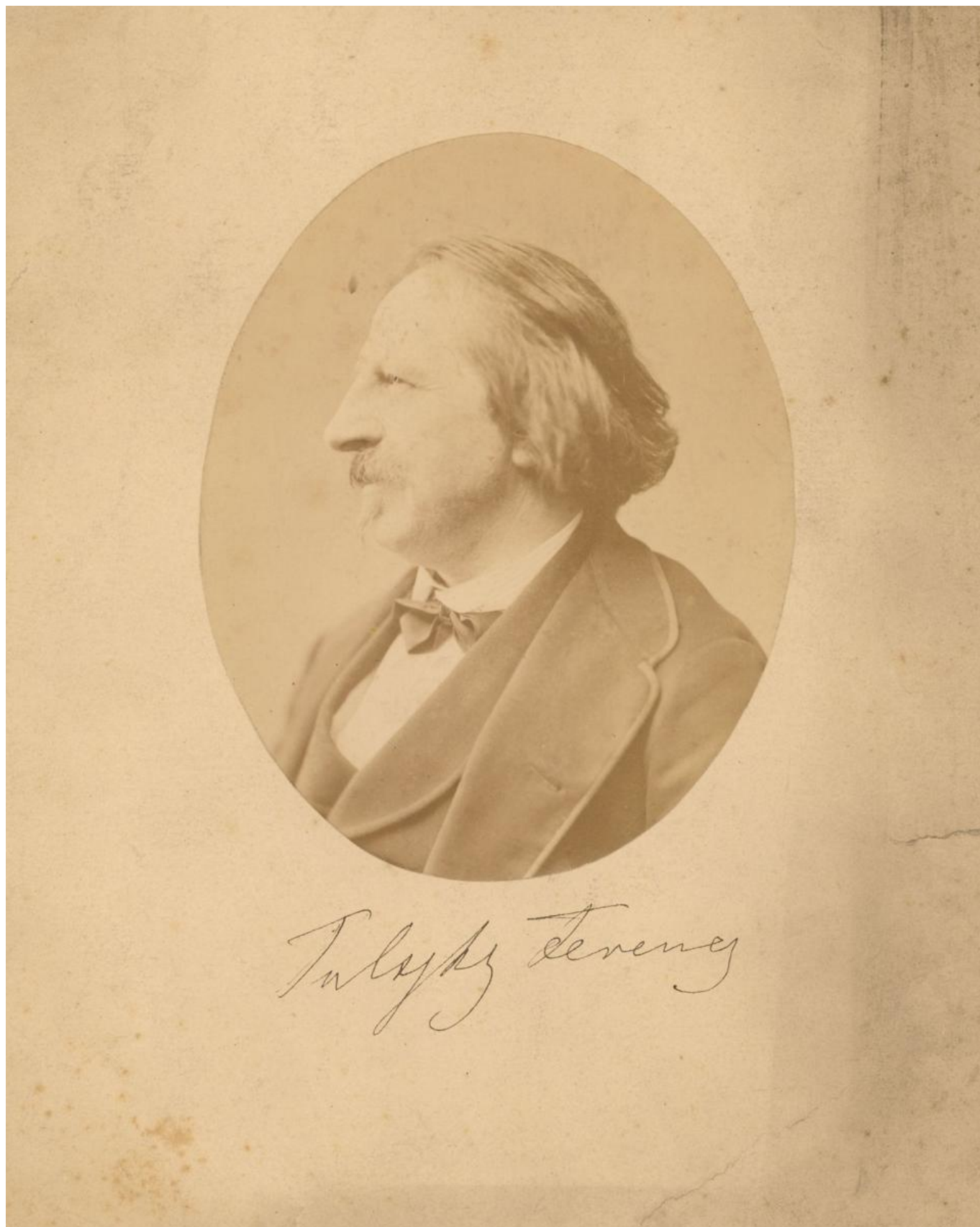
levelezés. **Tóth Árpád** társadalomtörténeti szempontból arra hívta fel a figyelmet, hogy a levelekből egyszerre rajzolódik ki a család mint társadalmi intézmény és mint érzelmi közösség. A megszólítások, a testvérek közötti üzenetek, az apa és gyermekei közötti szeretet és gondoskodás olyan területet tesznek kutathatóvá, amelyről a 19. század esetében jóval kevesebb közvetlen forrás áll rendelkezésre.



[3]



[4]



[5]A levelekből ugyanakkor a Pulszky család mindennapi életének tágabb világa is megelevenedik: utazások, kulturális programok, tanulmányok, anyagi és családi ügyek, társas kapcsolatok és a korabeli művelt polgári élet számos részlete jelenik meg bennük. A levelezésből így nemcsak az derül ki, hogy merre jártak a családtagok, hanem az is, milyen koncertekről, eseményekről vagy éppen személyes problémákról számoltak be egymásnak.

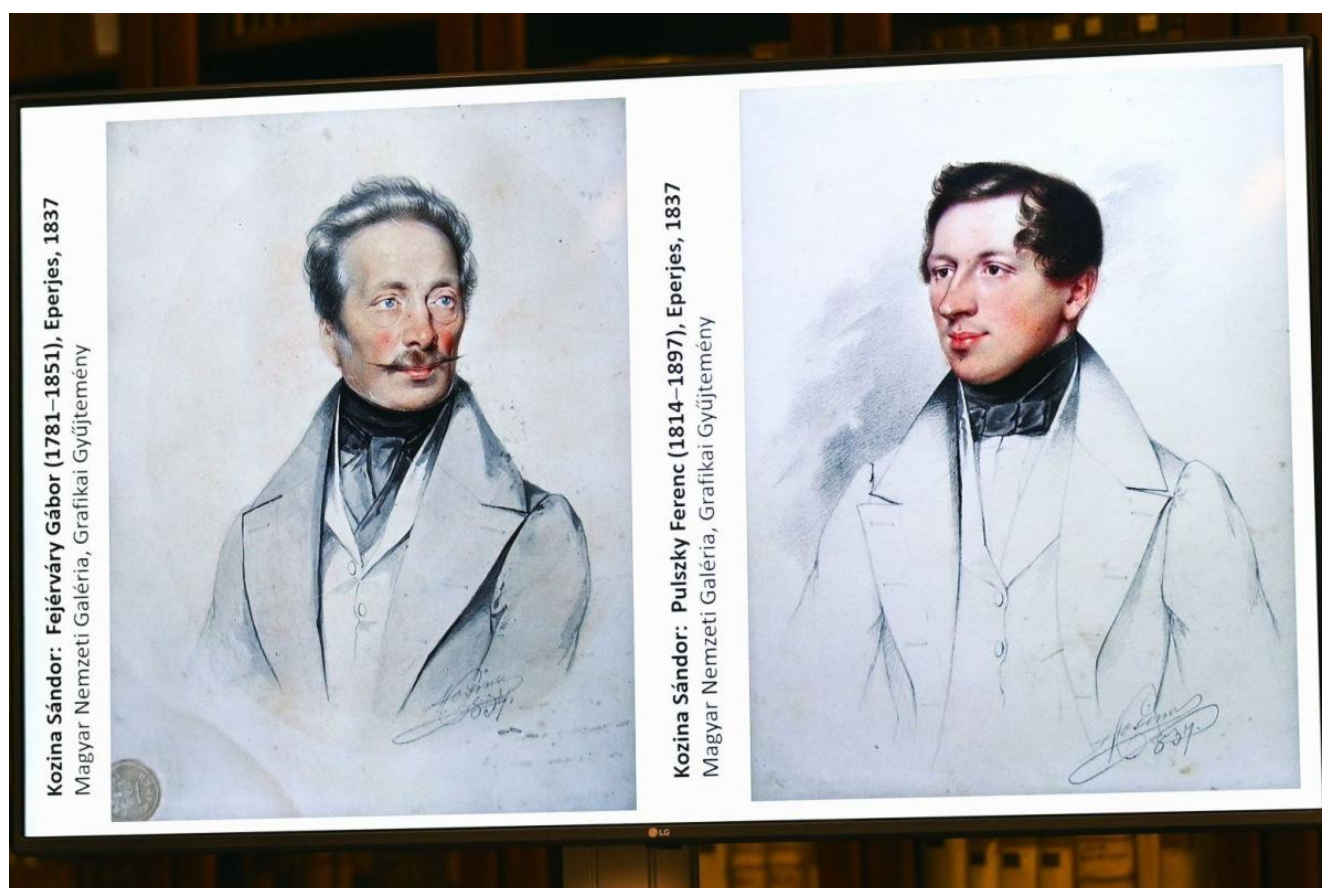
Külön figyelmet kapott **Pulszky Polyxéna** alakja is. A források segítségével közelebb kerülhetünk

ahhoz, milyen lehetőségei voltak egy művelt, ambiciózus nőnek a 19. század második felében, hogyan vett részt a társasági és szellemi életben, illetve miként alakította ki saját kapcsolatrendszerét. A levelezés ebből a szempontból a nőtörténeti kutatások számára is értékes forrásanyagot jelent.

Szentesi Edit a Pulszkyak művészeti és gyűjtői kapcsolatrendszerének összefüggéseit is bemutatta. A család története szorosan összekapcsolódott a 19. századi magyar műgyűjtés és múzeumügy történetével: Pulszky Ferenc gyűjtői érdeklődése, európai kapcsolatai és a család emigrációs évei egyaránt hatással voltak a gyűjtemény sorsára. A beszélgetés során az is szóba került, miként kerültek egyes tárgyak később magyar közgyűjteményekbe, miközben a hajdani gyűjtemény más részei szétszóródtak.



[6]



[7]

Az est során a kötet létrejöttének kulisszái is előkerültek. **Viskolcz Noémi** felidézte, hogy a kiadvány többéves kutató- és szerkesztőmunka eredménye. A család soknyelvűsége és a kéziratok változó olvashatósága külön kihívást jelentett, a munkát ugyanakkor nagyban segítette az OSZK-ban őrzött dokumentumok digitalizálása.

A kutatás közben újabb részletek is napvilágra kerültek. Előkerültek például korábban kevésbé ismert, Pulszky Károly életéhez kapcsolódó dokumentumok és fényképek, míg Polyxéna fényképalbumjának mintegy 120 felvétele további kutatási lehetőséget kínál: a képek egy részének szereplőit már sikerült azonosítani, mások azonban továbbra is megfejtésre várnak.

A bemutatott kötet ezért jóval több egyszerű forráskiadványnál. A levelek segítségével egyszerre vizsgálható a családi élet, az érzelmek története, a társadalmi kapcsolatháló, a vallási és kulturális közeg, a művészeti élet és a korszak mobilitása. A fennmaradt források egy rendkívüli család történetén keresztül az Osztrák-Magyar Monarchia világának sajátos korlenyomatát adják. A kiadványt tanulmányok, kronológia, részletes jegyzetapparátus és számos korabeli fénykép egészíti ki.

A Pulszky család levelezése, 1867–1911.

Sajtó alá rendezte, jegyzetekkel ellátta: Viskolcz Noémi.

A tanulmányokat írta: Amriskó-Pálczi Ágnes, Viskolcz Noémi.

Borító- és könyvterv: Kóbor Szilvia

Kiadja: MNMKG Országos Széchényi Könyvtár, MNMKG Magyar Nemzeti Múzeum.

Megjelenés éve: 2025.

Terjedelem: 538 oldal.

A kötetet **kiadványboltunkban** [lehet megvásárolni](#). [8]

a **Magyar Elektronikus Könyvtárból** [szabadon letölthető](#). [9]

A levelek digitalizált változatai az **OSZK Copia felületén** [is elérhetők](#). [10]

Kapcsolódó tartalom:

[Rendkívüli levelek egy rendkívüli családtól – megjelent a Pulszky család levelezése](#) [11]

[A Pulszky család levelezése – Széchenyi-könyvestek](#) [12]

**Szeretettel várjuk önöket a Széchenyi-könyvestek
[következő rendezvényein is!](#)** [13]



[14]



[15]

2026/09/28 - 10:55

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/egy-csalad-maganelete-es-egy-korszak-tortenete-pulszky-levelezest-mutattuk-be_260924

Hivatkozások:

- [1] https://oszk.hu/sites/default/files/Szechenyi-konyvestek_260924_04.jpg
- [2] https://oszk.hu/sites/default/files/A-Pulszky-csalad-levelezese_1867-1911_borito_forras_mek-oszk-hu.jpeg
- [3] https://oszk.hu/sites/default/files/Szechenyi-konyvestek_260924_03.jpg
- [4] https://oszk.hu/sites/default/files/Szechenyi-konyvestek_260924_02.jpg
- [5] <https://fototer.oszk.hu/torteneti-fenykepek/pulszky-ferenc-profilportreja/>
- [6] https://oszk.hu/sites/default/files/Szechenyi-konyvestek_260924_12.jpg
- [7] https://oszk.hu/sites/default/files/Szechenyi-konyvestek_260924_06.jpg
- [8] <https://oszk.hu/kiadvany/pulszky-csalad-levelezese-1867-1911>
- [9] <https://mek.oszk.hu/27500/27554/>
- [10] <https://copia.oszk.hu/kereso/#t=Levelek&category=Pulszky%20Ferenc&reszgyujteme ny=Csal%C3%A1di%20levelez%C3%A9s>
- [11] https://www.oszk.hu/hirek/rendkivuli-levelek-egy-rendkivuli-csaladtol-megjelent-pulszky-csalad-levelezese_250701
- [12] https://oszk.hu/rendezvenyek/szechenyi-konyvestek_260924
- [13] https://oszk.hu/oldal/szechenyi-konyvestek_2026-27
- [14] https://oszk.hu/sites/default/files/Szechenyi-konyvestek_260924_09.jpg
- [15] https://oszk.hu/sites/default/files/Szechenyi-konyvestek_260924_10.jpg
- [16] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek>
- [17] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon>

